

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskih
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A.

redeljske in dneva po prazniku.
— **Prava:** Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Administracije: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001—4005.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiali:
Novo mesto.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

Po vojaško brezuspešnem poletu posamičnih angleških letal nad severnozapadno Nemčijo je sovražnik v pretekli noči napadel nekaj krajev v južnozapadni Nemčiji. Povzročena je bila predvsem škoda zaradi požarov, med drugim v Stuttgartu. Nočni lovc. protiletalsko topništvo in mornarsko topništvo so sestrčili delov. že nad Rokavskim prelivom in nad francoskim ozemljem 10 sovražnih letal, med njimi več štiri motornih bombnikov.

Bern, 23. nov. AS. »Daily Telegraph«. » Tribune« in »News Statesman« so dvignili skupen protest fer ne skrivajo svoje ga nemira zaradi zadnjih Wilkiejevih obtožb proti Angliji in uje ni imperialistični politiki. Listi menijo, da je Wilkiejevo mnenje doliko nevarnejše, ker je iste ga mnenja verjetno tudi predsednik Roosevelt te večina severnoameriškega naroda. Zdi se, kakor da bi Severnoamerikanci imeli večjo naklonjenost do vojaških naporov Cungkinga in celo Moskve kakor pa Londona.

Spremembe podnebja ob severnem Ledenem morju

Velike konvojske bitke, ki so se poleti vršile v Barentskem morju in v vodah med Islandsko in Svalbardom (Spicberg), so pritegnile pozornost na ta del svetovnega morja, kjer v normalnih časih zaradi težavnih ledenih in podnebnih razmer, razen voženj polarnih raziskovalcev, ni bilo nobenega prometa z ladjami. In če se zdaj Angleži in Američani pripravljajo, da bi uporabljali severno morskot pot v Murmansk in Arhangelsk in bi s tem prisločili Sovjetom na pomoč, bo to le zato mogoče storiti, ker so v poslednjih desetletjih nastale podnebne spremembe v vsem polarnem območju, kar pomeni za pomorski promet veliko olajšavo.

V Barentskem morju je zdaj za 13 odstotkov manj ledu, kot ga je bilo v začetku tega stoletja, in hkrati se je zračna toplota sama znatno zvišala. To je povzročila sprememba smeri Zalivskega toka. Ko je Frithjof Nansen v letih 1893—1896 raziskoval severne kraje, je bila plast mrzle vode severnega Ledenega morja 200 m na debelo nad toplejšim in bolj slanym vodovjem Zalivskega toka, zdaj pa se je pokazalo, da je ta plast mrzle vode le še 100 m debela. Povprečna toplota vode v letih 1919—1928 je bila med poletnimi meseci za 1,8 stopinje višja kot v letih 1912—1918, in zračna toplota na Spicbergih je bila februarju za nič manj ko 15 stopinj višja, in na Islandiji je v februarju in marcu narasla za 4—5 stopinj. Na Islandiji razen l. 1929, sploh ni bilo v poslednjih letih nobenega ledu več.

Konec vojne na Vzhodu ni daleč

Petrolejska katastrofa v Rusiji

Vsakomur je dobro znano, kakšnega velikega pomena je v današnji motorizirani vojni petrolej. Berlinski list »N. Wort« objavlja v zadnji številki z dne 4. oktobra t. l. podatke izredne važnosti, ki zadevajo vprašanje petroleja v sovjetski Rusiji. Po teh podatkih so imeli Sovjeti glede na pridobivanje petroleja v letu 1942 tale načrt:

Iz Bakuja so nameravali dobiti 27 milijonov ton ali 57% vse količine svojega petroleja.

Iz Groznega	4.100.000 ton ali	8,6%
Iz Majkopa	3.700.000 ton ali	7,8%
Iz Dagestana	600.000 ton ali	1,5%
Iz Anbe	2.000.000 ton ali	4,2%
S Sahalina	1.500.000 ton ali	2,7%
Iz Volge—Urala	7.000.000 ton ali	14,7%
Iz Turkeстана	1.700.000 ton ali	3,7%

Skupaj bi pridobili 47.400.000 ton petroleja.

Zaradi vojne je vse področje krog Bakuja odrezano od veleobratnih središč sovjetske Rusije. Dostava petroleja je tako otežkočena in slehri hip ogrožena po nemških letalih. To se pravi, da sovjetska Rusija ne zmore dobivati petroleja iz Bakuja, Majkopa, Groznega in Dagestana, torej iz osnove dobava 55,4 milijona tone ali 74,7% petroleja.

Sahalinski petrolej (2,7%) je neobhodno potreben za Daljni Vzhod, a dobava petroleja iz Turkeстана (1,7 milijona tone) je v zvezi z velikimi prevoznimi težavami. Tako bi sovjetski Rusiji ostal le petrolej iz Anbe (2 milijona ton) in s področja Volga—Ural (7 milijonov ton) od preračunane količine 47 milijonov ton.

Zaradi pomanjkanja vseh zalog se bo položaj za Sovjete tako poslabšal, da utegne to privedi do skorajšnjega konca vojne na vzhodu.

Na Jan Mayenu, Spicbergih, v Franc Jožefovi deželi in na Novaji Zemlji pa nastaja zmeraj manj ledenikov.

Ker se je severno Ledeni morje toliko ogrelo, vpliva to tudi na precejšnje spremembe v pogojih za življenje v živalskem in rastlinskem svetu. Znano je, da je odziv večine rib in drugih, v morju živčih bitij, precej velik na spremembe temperature in vsebine soli v vodi. In tako so nedavno našli v tem morju ribe, ki jih prej niso nikdar ali le izjemoma dobili v Ledenem morju.

Z znanstvenimi meritvami so dognali, da potrebuje toplota za segrevanje vode in zračne temperature, ki izhaja iz Zalivskega toka, približno leto dni, da pride od južne Norveške do Mofotov, in spet leto dni, da se razširi do Murmanska. Da prispe ta toplota od Murmanskega do Novaje Zemlje traja spet leto dni.

Dopolavoro tob. tovarne : SK Mars 3:2 (0:0)

Ljubljana, 23. novembra.

Z večerajšjo nedeljo smo se poslovili od letošnje nogometne sezone, ki je bila kratka. Štiri nedelje po vrsti smo gledali zvezni turnir in ko je bil ta končan z zmago Ljubljane, je poskrbel Dopolavoro tobačne tovarne še za spored dveh nedelj. Večera je bilo na vrsti finalno srečanje med Marsom, ki je preteklo nedeljo premagal enajstletico Zabjaka, in med prirediteljem samim, ki se je kvalificiral za finale po zmagi nad kombiniranim moštvom.

Ob vzhodu v Stadion smo si ogledali dva pokala; večji, ki ga je darovala organizacija Dopolavora v Ljubljani, in manjšega, dar tobačne tovarne, ki je bil namenjen kot nagrada za tolažilni turnir. Ker pa Zabjak ni imel partnerja, je bila večera samo ena tekma in šlo je dejansko za to, kdo bo dobil večji pokal: Mars ali Dopolavoro tobačne tovarne?

Točno ob treh sta se predstavili obe moštvi zveznemu sodniku g. Makovu; Mars je bil v rdečih dresih, Dopolavoro pa v svetlo modrih. Začetek igranja je bil nenavadno živahen. Moščani, ki so bili v celoti fizično močnejši, so snovali nevarne napade in obramba Marsa je imela precej dela. Ugajal je zlasti Porenta v gol. Že v prvem polčasu je prestregel dve nevarni žogi, za kar je žel zaslužen odobravanje prisotnih. Sploh je bila obramba Marsa hudo poživljiva, bila pa je tudi krepko zaposlena.

Cepprav mi nismo videli lepših potez, je bila igra v začetku zanimiva. Igralci Dopolavora so se potegovali za vsako žogo — posebno živahen je bil Plečko —, Mars pa je šepal v napadu, kjer je bilo nekaj premladih moči. Napadalna vrsta je le tu pa tam prodrla do gola tobačnikov, žogo pa je pošiljala nad prečko ali mimo. Dopolavoro je imel vsekakor več od igre; dosegel je že v prvem polčasu tri kote, ki pa so ostali neizkoriščeni. Videti je bilo, da sta obe moštvi prežeti z voljo do zmage. Boj za žogo je bil zelo oster in se je marsikdaj spremenil v petelinji boj. Sodnik pa je pravočasno zavohal vroče ozračje v areni in je začel energično krotiti.

V ostalem pa je bilo vreme pošteno mrzlo. Nekaj časa je sijalo sonce in metalo dolge sence na zelenem travniku, potem pa je nastopil mrzel veter. Časnikarji smo bili kar zadovoljni, da ni bilo zadetkov v polno ter da ni bilo treba gle-

to, in da pride od Lofotov do severnih Spicbergov, traja dve leti, a do Berinskega preliva pride toplota Zalivskega toka v 4—5 letih. Ta dognanja so velikega pomena za morskot plovbo vzdolž ribarske severne obale do Vladivostoka.

Kakor nam je še v spominu, je odšla l. 1932 prva odprava iz Arhangelskega v Vladivostok, a l. 1934 v obratno smer. Zgradili so ledolomilce v velikosti 10.000—12.000 ton. Povsod ob sibirski obali so namestili meteorološke postaje in letališča za opazovanje gabanja ledu, in upali so, da bo moči pluti po severnovzhodni morskot poti, ki jo je l. 1879 odkril Nordenskjöld, 180 dni v letu. Če je to Sovjetiji uspelo doseči, je jako dvomljivo. Glede na preskrbovanje Sovjetske Rusije je ta pot pač brez pomena sprito morskot poti iz Arhangelskega in Murmanskega skozi Ledeni morje v zahodni smeri, navzlic trajnim nevarnostim, ki so jim zavezniški konvoji na tej poti izpostavljeni zaradi napadov nemških letalskih in pomorskih sil.

(Pester Lloyd)

dati na uro, slačiti rokavice in beležiti gole. Prvi polčas so končali neodločeno 0:0.

Ko sta se moštvi preselili s polja v polje, se je sreča kaj kmalu naglala na stran Dopolavora. Že v prvih minutah je padel gol v škodo Marsa. Vrata Porenta je posegel v boj za žogo in ko se je obrnil, je ta že obsedela v mreži. Poslal jo je med podboje agilni Nagode. Zabeležili smo 1:0, igralci v areni pa so se spet podali na delo veselo. Motrili smo igro in se sprijaznili s tem, da ne bomo videli lepših taktičnih potez, pač pa oster boj za žogo. Pač, po daljšem valovanju igre s polja v polje se je znašel Slamič z žogo sam v sredini in jo nemudoma podal Doberletu. Ta je postregel Piskarja in že je bilo stanje izenačeno 1:1.

Podjetnost na strani Moščanov ni popustila. Njih napad je imel poudob in je bil očito bolj od sprednje vrste nasprotnikov. Tako je po desetih minutah igranja prevzel vodstvo Dopolavoro z 2:1 in ga proti koncu igre povlačil še na 3:1. Vrata Marsa se je znašel v nevarnem položaju, uspelo je samo, da je žogo odbil s pestjo. Mars z desnega krila pa je bil na mestu in poslal žogo v mrežo, preden se je mogel Porenta ponovno postaviti v bran. V zadnjih minutah je skušal Mars nadoknaditi, kar je zamudil ali tožnejše, kar je zamudila njegova napadalna vrsta. Posrečilo se mu je, da je po desnem krilu znižal razliko na 3:2. Kmalu za tem je sodnik odžvižgal konec.

Z zelene stadionske galerije smo videli, kako je prinesel predsednik Dopolavora tobačne tovarne g. Jenko na igranje dva pokala, podaril večje s svojemu moštvu, ki je zaslužen zmagovalni manjšega pa Marsu. Še trikratni »zdravo!« smo slišali, se še enkrat ozrlj po velikem in lenem Stadionu ter se poslovili za letos od domačega nogometnega športa.

Livorno je že za pet točk spredaj

Osmo kolo državnega nogometnega prvenstva je spet okrepilo položaj Livorna na vrhu razpredelnice. Ta je odpravil v Milanu Ambrosiano s tesnim izidom 1:0, kar pa je dovolj, da se je spet obogatil za dve dragoceni točki in jih ima sedaj že 15. To pomeni pet več od Torina, ki je na drugem mestu. Torinci so merili moči doma proti Milanu in podlegli proti pričakovanju z 0:1. Triestini je letos že kar usojeno, da ponavljajo nedeljo z neodločenimi izidi. Tudi večera je bilo tako. Odpeljali so se v Benetke, igrali in igrali, rezultat pa je bil gol v dobro in gol v škodo, namreč 1:1.

Od zanimivejših srečanj omenimo še ono v Rimu. Tam je bil na vrsti prestolniški derbi: Roma, laski državni prvak, je igrala proti Lazio, drugi enajstletici Rima. Izid ni bil kaj prida razveseljiv za številne prijatelje Rome in za njenega slavnega trenerja Schafferja. Roma je podlegla s 3:1. V naslednjem podajamo še pregled vseh izidov v A diviziji:

Benetke: Venezia—Triestina 1:1.
Torino: Milano—Torino 1:0.
Genova: Liguria—Vicenza 3:1.
Bergamo: Atalanta—Fiorentina 1:0.
Rim: Lazio—Roma 3:1.
Bologna: Bologna—Genova 3:1.
Bari: Juventus—Bari 3:2.
Milan: Livorno—Ambrosiana 1:0.

Vrstni red in točke po 8. kolu: Livorno 15, Torino 10, Genova, Lazio in Fiorentina po 9, Roma, Juventus, Milano, Ambrosiana in Bari po 8, Bologna 7, Triestina in Atalanta po 6, Liguria, Vicenza in Venezia po 5. Dodati še moramo, da imata Roma in Liguria eno igro v dobrem.

Nogometno prvenstvo B razreda. V srednjem ali B razredu so dosegli večera naslednje rezultate:

Pisa—Napoli 2:0, Pro Patria—Pescara 1:0, Savona—Novara 1:0, Cremonese—Alessandria 2:1, Udine—Modena 0:0, Siena—Brescia 2:1, Anconitana—Palermo 2:0, La Spezia—Fanfulla 2:2, Mater—Padova 4:2.

Vrstni red in točke v B razredu: Spezia 15, Anconitana 12, Napoli in Pro Patria po 11, Padova 10, Brescia in Cremonese po 9, Pisa, Modenna in Alessandria po 8, Savona 7, Fanfulla, Novara, Palermo in Udinese po 6, Siena in Mater po 5, Pescara 4.

Sport v kratkem

Italijanski sabljači so prispeli v Budimpešto, kjer se bodo udeležili mednarodnega sabljaškega turnirja z Nemci in Madžari. V ponedeljek pričakujejo še vrhovnega pokrovitelja italijanskih sabljačev finančnega ministra Ekse, grofa Thaona di Revela, ki se bo posvetoval z nemškimi in madžarskimi športnimi voditelji glede ustanovitve nove evropske sabljaške zveze.

Nemčija: Slovaška 5:2. V Bratislavi je zaključila večera nemška državna nogometna reprezentanca vrsto letošnjih mednarodnih tekem. Slovaki so se borili pravo srčno in je bila igra, ki jo je gledalo 15.000 oseb, od začetka do konca živahna in napeta. Več kot dva zadetka v mrežo pa Slovaki niso zmogli. Je bil Jones v nemškem голу preveč uspešen, napadalna vrsta pa, v kateri sta se odlikovala Willimovski in Decker, pa je odpravila svoje s petimi goli. Tako je bil izid 5:2 v korist Nemcev. Leto so z gostovanjem v Bratislavi za leto zaključili z mednarodnimi tekmami. Letni obračun Herbergerjeve enajstletice je vsekakor povoljen: dosegli so v vsem 4 zmage, 2 poraza, enkrat pa so igrali neodločeno.

Mednarodni sabljaški triboj v Budimpešti, katerega so se udeleževali Italijani, Nemci in Madžari, je izpadel v prid slovitih italijanskih sabljaške šole. Italijani so premagali Madžare z 9:2, Nemce pa s 13:3. Razmerje med Madžari in Nemci je bilo 10:3 v korist slednjim. Po teh rezultatih so dosegli Italijani prvo mesto, Madžari drugo, Nemci pa tretje.

Nogometno prvenstvo v Zagrebu. Kljub hladnemu vremenu je bilo v nedeljo na zagrebških nogometnih igriščih zelo živahno. Igrali so za prvenstvo Zagreba, izid pa so bili naslednji: Ferrarija: Hašk 2:1, Ličania: Zeleznicar 1:0, Konkordia: Zeta 3:0, Gradjanski: Redarstveni SK 4:1. Stanje v razpredelnici je po večerajših igrah naslednje: Gradjanski ima 6 točk, Ličania 4, Zeleznicar 3, Hašk, Redarstveni SK in Ferrarija po 2 in Zeta 1. Obisk gledalcev je bil zadovoljiv.

V Budimpešti bodo imeli tudi letos več lepših zimskošportnih prireditvev. 13. in 14. decembra bodo gostovali odlični švedski igralci hokeja na ledu iz Göteborga, ki bodo nastopili proti madžarskemu moštvu BKE. Teden pred to prireditvijo pa bodo gledali umetniško skupino Karla Schafferja iz Dunaja. Ta bo prispel z 21 odličnimi drsalci, ki bodo pokazali slovito revijo na ledu v novi prireditvi.

Ladounegue, bivši francoski svetovni rekorder v teku na srednje proge, je vložil prošnjo za ponovni sprejem med amaterje. Zanima nas, kako bo rešila francoska atletska zveza to vprašanje, kakaj ni navada, da bi se lahko profesionalni športnik vrnil nazaj med amaterje. Ladounegue je že 36 let star, vendar še vedno trenira in si želi, da bi mu dovolili tekmovali na atletskih prireditvah.

Nov švedski plavalni rekord je postavila Vera Dackberg v Borusu. Tekmovala je na 100 metrov prso in prispela v cilj v 1:24,4. Svetovni rekord na tej progi drži Hanni Hübner (Nemčija) s časom 1:20,2.

Otrok si želi spremembe

Fotografiranje imam že dovolj. Mama mi mora kupiti drugih igračk.

Cyril Buysse: Stava

Okoli šestih, ko se je dneva vročina nekoliko polegla, sva šla na pot...

Stopala sva po cesti, ki je tekla med rdečkastimi, dišečimi deteljijami in temnozelenimi njivami repe.

Sonce, ki se je sklanjalo za zastorom topolovih krošev v zaton, nama je metalo najine dolge, prečudno plesoče sence na pot. Cesta je bila pokrita z debelo plastjo peska; tako potopljena v misli, sva se le počasi premikala naprej.

Takale hoja brez besed, ko sva bila vsak v svoje misli zatopljena, nama je bila v velik užitek. Cesto sva potovala ure in ure preko lepih polj, ne da bi si izmenjala dvajset besed. Prav tako sva zelo uživala nad tem, da sva ob tem molku uganjevala misli drug drugega.

To sva imenovala: Potovati na način Edgarja Poea... Sprejemala sva vse, kar so zaznali najini čuti in po hitrem pogledu sva z nasmehom ugotovila, da sva se razumela, da sva ob nekem pogledu oba isto začutila.

Najini koraki so v mehkem pesku rumene, s polji obdane ceste, povzročali zamolkel šum. Vsaj od mojih korakov je bilo slišati le zamolkel ritm. Toda korak mojega prijatelja Jeana je spremljal vedno, kadar je premaknil svojo nogo, lepo doneč, srebrni glas, zvenek petfrankovskih kovancev, ki so se trkali v njegovem žepu.

Vedno znova in znova me je to ponavljajoče šenketanje prebujalo iz svojih misli. Zdal pa zdaj sem se postrani ozrl na ta žep, v katerem so cingljali srebrniki.

Jean je to opazil. Brez besede je vzel svoj žepni robec in ga zabasal med srebrnike, ki so zdaj prenehali žvenketati.

Ne da bi jaz izpregovoril le eno samo besedo, le z običajno skladnostjo vseh najinih misli, je razumel, da mi je bil ta žvenket neprijeten.

In s pogledom in z lahkim smehljajem sem mu pritrdil, da je uganil mojo neizgovorjeno željo.

Nekoliko utrujena zaradi večerne soparice sva nadaljevala svojo pot.

Sonce je stalo prav nad obzorjem in lilo svoj rdeč žar skozi čipke nepremičnih listov. Poslednje lastovke so se preganjale z dolgimi, ostrimi kriki v tihih, počasi temnečih ozračju, nad katerim so se na nebu že prikazovale osamljene zvezde in se začele bleščati kakor jasen kristal. Spremljal naju je roj muh, ki nama je brenčal okoli glav; tu pa tam je plašno in tiho vzletel kak netopir.

Približala sva se neki beli, nizki hiši s sivo streho, ki je čisto osamljena, slikovito osamljena, stala ob cesti, v senci drevoreda stoletnih topolov, ki je tekel čez polje.

Pred vrati je stal deček, gologlav in bos, oblečen pa je bil le v svojo srnjico in raztrgane hlačke, ki so nosile čez hrbet prekrižane naramnice. Nepremično, s široko odprtimi očmi naju je gledal otrok.

Ko sva bila oddaljena le še nekaj korakov, sva opazila, da je bila to tako imenovana »Tweewoonst«, dvostanovanjska hiša. Imela je dvoje nizkih vrat in oknea z majhnimi stekli; spogledala sva se in brala drug drugemu v očeh skupno začudenje, da sva se morala tako približati tej mali zgradbi, preden sva spoznala, da je to tweewoonst.

Tedaj je potegnil Jean iz žepa robec, da bi si obrisal znoj s čela. Takoj je bilo spet slišati žvenketanje petfrankovskih srebrnikov v njegovem levem vidu sva, kako so se otrokove okrogle oči s skoraj spoštljivim občudovanjem zapile v ta žep. In sledil nam je s pogledom, nepremično, le glavo je obračal za nama.

Jean je spet zabasal robec nad denar, ki je takoj prenehal evngljati.

Med trmoglavim molčanjem sva se odpravila naprej. Vendar me je nenadoma obšel nek čuden občutek, neka negotova, božna misel, ki je nisem mogel jasno izoblikovati, ki je nisem mogel prav dojeti. Obnavljaje, skoraj plašno sem se ozrl v Jeana in na njegovih neprodinih, lahno napetih

A. Fogačar: 45
Palača ob jezeru

Zdelo se je, da ga grofica ni slišala. Dvignila se je in se godrnjaje gibala proti vratom. Grof jo je gledal s sklonjeno glavo in se smehljaj. Zdelo se mu je kakor goska, ki jo je spodil kak surovež, medtem ko je jedla ali ko se je pogovarjala s prijateljicami, in nekaj časa beži gagač, nato pa počasi raca naprej in le od časa do časa daje s kratkimi glasovi duška svoji jezi, ki se potagoma ohlaja. Ko je že bila poleg vrat, se je grof zganil.

»Pokažite,« ji je dejal.

Obstala je in okrenila glavo nekoliko na levo.

Grof se ji je približal in ji podajal neko stvar, ki jo je držal v levi.

Grofica je še nekoliko bolj okrenila glavo in pogledala postrani na bratrančeve roke. Nato se je okrenila s celim telesom.

Grof Cezar je držal v roki odprto tobačnico. Grofica je nekaj časa oklevala, nato pa se je namrdnila in vprašala:

»Je Valgadena?«

Namisto, da bi odgovoril, je grof potikal po tobačnici.

Njegova sestrčina je iztegnila roko, pomela palec ob kazalec in ju vtaknila v tobačnico. Nato je dejala s precej pomirjenim glasom:

»Grdo ste ravnali z menoj, Cezar. Približala je tobač nosnicam. Strašno!« je še dostavila.

Začela je nosljati z velikim užitkom. Nato

se je sklonila nad tobačnico, jo pozorno pogledala in pograbila grofa za roko.

»Kaj? Tudi tat ste?« je vzkliknila.

Grof se je zasmejal, ji dal tobačnico in dejal:

»Zdaj sva torej dogovorjena. Treba je le še, da Marina pristane.«

Grofica Fosca je odšla in mu zaloputnila vrata na obraz. Ko je šla preko lože, je opazila, da se oba čolna z izletniki že vračata. Odhitela je v svojo sobo, pustila tam svojo zeleno pahljačo in vzela drugo, ki je bila črna in okrašena z velikimi rdečimi cvetovi. Vrnila se je v ložo, se naslonila na ograjo in se pahljala.

Oba čolna sta se lesketala v soncu, v daljavi nekaj sto metrov. Vesla so se svetlikala, ko so se dvigala iz vode in zopet izginjala pod njo. Do grofice so prihajali od časa do časa veselji glasovi in smeh. Čolna sta bila videti od daleč kakor dva pisana metuljčka, ki sta padla v vodo in se ne moreta več dvigniti. Za njima se je vlekla dolga svetla črta. Spredaj je plula Strela z Marino. Nepom. Finottijem in Vezom. V drugem čolnu pa sta bila oba Steineggeja, don Inocencij in Inč. Ferrieri. Ko je Ferrieri zvedel, da je don Inocencij župnik v R..., mu je začel posvečati še prav posebno pozornost. Vsi štirje so se mirno razgovarjali med seboj.

V Strelji je bil za veslača Riko, krmarila pa je Marina, v elegantni sivi obleki. Na levi strani ji je ob pasu visela cela vrsta zlatih verižic. Na rjavi svileni pentlji pod vratom ji je visel zlat medaljonek. Pokrita je bila z rjavim klobučkom z orlovim peresom. Z orokavičnimi rokami je držala krmilo in se pri tem upirala z nogami,

obutimi v elegantne črne čevljičke, ki so bili okrašeni z belimi gumbi, ob dno čolna. Finotti je sedel ob njeni desnici, Vezza pa na levi. Nepo je ves potrl sedel sam na sprednjem sedežu. Danes je bila Marina zelo neprijetna z njim. Samo enkrat ga je pogledala, ko so stopali v čoln in to samo zato, da mu je dala razumeti, da naj prepusti boljši prostor novima gostoma. Oba gospoda se nista branila te časti in sta z velikim veseljem sedla poleg nje. Finottiju so se satanško iskritele oči, Vezza pa se je blaženo smehljaj kakor takrat, ko je gledal pred seboj slastno puranovo bedro z omako. Skoraj nista več spoznala Marine, tako se je spremenila. Prej resna in hladna deklica, je zdaj bila vsa razigrana in duhovita.

»Kako to?«

Vsi trije so se krasno zabavali, medtem ko je Nepo molčal in gledal proti palači. Misli je na mater in ugičal, če jo bo zagledal v loži, če bo imela v rokah zeleno pahljačo ali črno z rdečimi rožami ali bel robeč. Če bi je ne bilo, bi pomenilo, da se ni mogla pogovoriti z bratrancem. Če pa bi bila, bi zelena pahljača naznanjala neuspeh, črna in rdeča dovoljen uspeh, bel robeč pa bi pomenil: Marina bo dobila vse.

Cez nekaj časa je Vezza nagovoril zamišljenega mladeniča. Ta se je zdrznil in ga debelo pogledal. Bil je tako zamišljen, da ni razumel vprašanja. Marina je skomizgnila z rameni in se ni zmenila zanj. Riko, ki ga je Nepo vedno dražil in se norčeval iz njega, se mu je zdaj škodoželjno nasmejal.

»Glej, kako veslaš, tepeč! mu je tiho dejal.

Dočel se je zasmejal, se ugriznil v ustnice in dvignil vesla nad vodo, da počaka drugi čoln, ki je od časa do časa zaostajal. Vezza je poklical Ferrierija. Ker pa mu ta ni odgovoril, je zašepetal Marini nekaj o njem in o gospodični Steinegge. Marina se je namrdnila.

»Naprejte!« je velela Riku.

Čolnček je zdrknil naprej po zeleni gladini, po kateri so bili posejani zeleni listi. Palača pred njimi je rastla v širino in višino. Videla so se že okna in vrata. Ciprese za njo so se ločile od gore in se približevale čolnu. Tudi gora sama se ji je približevala. Črna senca v loži je dobivala oblike ženske; bila je grofica Fosca z rdečo in črno pahljačo na prsih. Zaslišalo se je šumenje vodometa in obenem tudi že grofičin glas:

»Ste se že vrnili?«

»Že, kakor vidiš. Kako krasen izlet, mama! Veselja in dobre volje ni manjkalo. Nezgode pa ni bilo nobene. Prav za prav ena je bila: namreč ta, da je bila moja sestrčina zelo duhovita, jaz pa popolnoma nič.«

Pri teh besedah si je Nepo nadel naočnike in opazoval Marino.

Zdelo se je, da je postal popolnoma drug človek. Pogladil si je obleko in gledal Marino kakor bedast zmagovalček. Marina se je delala, kakor da ni slišala njegovih nesanih besed in se je okrenila, da bi videla, če je drugi čoln še daleč. Strela je medtem dospela v pristan, kjer je Nepov glas odmeval pod vlažnimi oboki in nad gladino vode, ki je bila podobna smaragdu.

Cenjenim bralcem našega lista!
Za hrvatsko državo:

Vljudno sporočamo, da se za vsa naročila glede »Slovenec«, »Slov. doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Slovenčevega koledarja« in »Slovenčeve knjižnice« blagovolite obračati na tvrdko »Press Import«, Katančičeva 3, Zagreb.

Od 1. decembra dalje bo cena »Slovenec« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike pa mesečno 83 kun, s ponedeljskim »Slov. domom« vred pa 96 kun.

Cena »Slov. doma« v nadrobni prodaji 3 kune, za naročnike mesečno 55 kun.

Cena »Domoljuba« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike celoletno 110 kun.

Cena »Bogoljuba« posamezna številka 4 kune, celoletna naročnina 45 kun.

»Slovenčev koledar« za leto 1943 za

naročnike Slovenca, Slov. doma, Domoljuba, Bogoljuba, Obiska ter Slovenčeve knjižnice 100 kun, za nenaročnike imenovanih listov pa 140 kun.

Cena posameznim broširanim knjigam »Slovenčeve knjižnice« 50 kun,

v polplatno vezanim knjigam 75 kun,

na boljšem papirju v celo platno vezanim knjigam 125 kun.

Naročnina vsega letnika »Slovenčeve knjižnice« (t. j. 36 knjig) 1100 kun za broširane knjige,

2300 kun za v polplatno vezane,

3500 kun za na boljšem papirju v celo platno vezane knjige.

Za Srbijo veljajo iste cene v dinarjih.

Obutev nekdanj in danes

Zanimivo je gledati, kako so se ljudje oblačili nekdanj in kakšne obleke imajo danes. Prav tako kot obleka se je od stoletja do stoletja spreminjala tudi obutev. V najstarejših časih so imeli ljudje mnogo bolj preproste čevlje, kakor jih imamo mi danes. Pred 16. stoletjem pet na čevlji sploh niso poznali. Podplatli so bili ravni, pa najsi so bili to nežni sandali grških deklic, ali trpežni škornji rimskih legionarjev. Čevlje z ravnimi podplati so nosili tudi menestrelji (potujoči pevci) kakor tudi srednjeveški vitezi. Nekaj, kar nas spominja na peto, pa moremo opaziti na grških koturnih (visoki čevlji grških igralcev v žaloigrab). Gledališki igralec so imeli te koturne na nogah samo med predstavo, tako da so bili nekoliko večji. V srednjem veku so pritrjevali na čevlje nekaj lesen okvir; uporabljali so ga samo zato, da se niso umazali s cestnim blatom, ki ga je bilo tedaj vse polno. Iz istih razlogov so v italijanski renesansi uporabljali berglje in hodulje, ki so bile visoke do 40 cm. Barok je zelo vplival na obutev, s tem da je uvedel najbolj čudna pravila za nošenje čevljev. Rdeče čevlje so smeli nositi samo kralji, ker so bili čevlji rdeče barve znak kraljevskega dostojanstva. Leta 1670, si mogel videti že precej čevljev z visokimi petami. Te so bile včasih tako ozke, da so ogrozile ravnovesje žensk. Da so se mogle z goto-

Tajnika

osebnega, večšega upravnih poslov in ita li anšine, po možnosti s prakso v upravni službi se sprejme — Ponudbe je poslati na oglašni o idele »Slove.ica« pod označko »Perfekten«. 6483

vosijo premikati, so uporabljale sprehajalne palice.

Obutev pa ni bila povsod enaka, ker je imel tudi vsak narod posebno obliko obutve. Tako smo iz Rusije dobili nizke kozaške škornje, iz Holandije coklje itd. Dandanes se je število najrazličnejših vrst čevljev zelo povečalo. O tem se lahko prepričamo na vsakoletnem velesejmu v Leipzigu, kjer razstavljajo tudi čevlje. Zadošča pa že, da si ogledamo izložbena okna trgovin z obutvijo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Delavniki: 15-30, 17-30, Sloga od 14 dalje, nedelje in prazniki: 10 13-30 15-30 17-30 v kinu Union je matineja ob 10-30

Uresničil se je sen mlade najdenke Elizabete.

Saniava princesa

Antonio Centa, Irasella Dillian
KINO UNION TEL. 22-2

Delo navtične kvalitete. Pariško podzemlje 18. stoletja! Bol strasti in kreposti!

Dve siroti

Alida Valli, Maria Denis, Roberte Villa
KINO MATICA TEL. 22-4

Dramatična tajnost življenja prikazana v filmu

Usodni spor

V glavni vlogi: Hilde Krahl, Ewald Balke
KINO SLOGA TEL. 27-30

Zahvala

Za vse izraze sočutja in poklonjeno cvetje ob smrti

inž.

Milo Jelačina

vsem najlepša zahvala.

Posebno se zahvaljujemo Eksk. Visokemu komisarju za krasen venec.

Sv. maša zadušnica bo brana v torek, dne 24. novembra 1942, ob 8 v župni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 23. novembra 1942.

Melita Jelačin

in ostalo sorodstvo

Edgar Wallace: 9
Skrivnost skrivljene sveče
Roman.

»Zažgal ga je Kara,« je odgovoril tiho Lexman. »Spominjam se, da sem videl, ko ga je vzel z mize in vrget v ogenj.«

T. Ks je umevajoče pokimal.

»Čestno nam pa še drugi del dokazov,« je rekel Lexman in ko se je čez dobro uro vrnil krapevni agent in poročal, da kljub najskrbnejši preiskavi ni našel mrtvečevega revolverja, so bile njegove domneve potrjene.

Si tisto jutro je bil potem John Leeman zaradi izvršene uboja oddan v ječo v Lewesu.

Na neko brzobjavko je odšel Mansus iz Londona v Beston Tracey in T. Ks ga je sprejel v knjižnici.

»Dal sem vas poklicati, Mansus, ker menim, da imate le nekoliko več možganov ko prenekateri v mojem uradu, kar pa seve ne pomeni mnogo,«

»Zelo sem vam hvaležen, gospod, da ste me pred komisarjem zagovarjali,« je začel Mansus, »T. Ks. ga je zaustavil.«

»Dolžnost vsakega predstojnika je,« je govoril kakor v prerokišču, »prikrivati nesposobnost svojih podrejenih. Samo na ta način je mogoče vzdržati sloves in javnem življenju. Zdaj pa k stvari!«

In mu je kar v najkrajšem času raztolmačil od kraja do konca vso zadevo.

»Okoliščine zelo obtežujejo gospoda Lexmana,« je rekel. »Od onega moža si je izposodil denar in na moževem truplu so našli menice, ki jih je Lexman podpisal. Ne razumem, zakaj jih je vzel

s seboj. Resno dvomim, da bi se mu posrečilo najti sodni dvor, ki bi sprejel njegove izpovedi. Edina rešitev bi bila, ako se najde Grkov revol ver. Ne upam sicer, da bi bilo kaj dosti možnosti, toda če hočemo uspeti, moramo takoj začeti z iskanjem.«

Preden je odšel, je govoril še z Grace. Črne sence okoli njenih oči so pričale o nespečni noči. Bila je nenavadno bleda in izredno mirna.

»Nekaj bi vam imela povedati,« je rekla in ga vedla v sprejemnico, ki jo je za njim zaprla.

»Mislim, da glede gospoda Kara,« je rekel T. Ks.

Grace ga je začudeno pogledala.

»Kako, da to veste?«

»Nič ne vem.«

Hotel je izjaviti, da mu ni nič skrito, a ko je pravčasno opazil, kako se je gospa prestrašila in trpi, se je premagal.

»Res ne vem nič,« je nadaljeval. »a marsikaj domnevam.« — To je bolj odgovorjalo resnici in temu, kar je mogel povedati T. Ks. v danih razmerah.

Grace je začela brez slehernega uvoda.

»Naprej vam moram povedati, da me je hotel imeti nekoč gospod Kara za ženo in da imam iz razlogov, ki jih ne bom polasnjevala, pred njim grozen strah.«

Nato je brez kakega prikrivanja opisala srečanje v Solunu, nenavadno Karovo jezo in še o poizkusu ugrabitve.

»In John, ali ve vse to?« je vprašal T. Ks.

Zalostno je odikmala.

»Zdaj bi rada, da bi mi bila povedala vse,« je rekla. »O, kako bi rada! In je krčevito zvila roke v svoji bridkosti in kesanju.«

T. Ks. jo je prijazno gledal in potem vprašal:

»Kaj pa, ali je gospod Kara kdaj govoril z nami o finančnem položaju vašega soproga?«

»Nikdar.«

»In kako se je le srečal John z Vassalarom?«

»To vam lahko povem,« je odgovorila. »Prvič sva srečala Karo v Angliji, ko sva bila v Babbarombu na poletnem oddihu, ki je bil samo nadajevanje najinega poročnega potovanja. Gospod Kara se je nastanil v istem hotelu, ko je prišel. Gospod Vassalar je bil, mislim, tam že prej; na vsak način sta se poznala in ko je bil Kara predstavljen mojemu možu, je bilo vse drugo lahko. Ali ne bi mogla storiti kaj za Johna?« je vprašala na koncu kar obupano.

T. Ks. je zmajal z glavo.

»Kar se tiče vaše zgodbe, mislim, da ne more nič koristiti,« je dostavil. »Nič ne kaže, da bi vpletali Karo v našo zadevo, s čimer bi povzročili mnogo neprijetnosti svojemu soprogu. Jaz bom sicer napravil, kar bom le mogel.«

Segel ji je v roko, ki je njegovo toplo stisnila. In nekoliko od tega trenutka dalje je T. Ks. Meredith žutil, kakor bi ga priganjal nov pogum, novo zaupanje in večja odločnost, naj odkrije to mučno skrivnost.

Pred hišo ga je čakal Mansus in z avtom sta bila v nekaj minutah na kraju nesreče. Tam se je bila zbrala gruča radovednežev, ki je z zanimanjem gledala mesto, kjer so našli truplo. Tam je bil tudi stražnik krajevnih policije, ki je imel nalogo, opozarjati ljudi, naj bi ostali v primerni oddaljenosti. Pozorišče je bilo že skrbno preiskano. Obe cesti sta se skoraj pravokotno križali in v kotu križišča je bila živa meja, skozi katero je bil očitno prehod na neki travnik, kjer je bil paš-

nik za živino neke mlékarne v bližini. Poskusili so zagraditi prehod na hitro z bodečo žico, a se je dalo vendar z lahkoto preskočiti višječo žico. T. Ks. je posvetil temu prehodu največjo pozornost. Ves travnik so najskrbneje preiskali, a brez uspeha. Preiskali so tudi štiri precejaltneke, ki so bili v zvezi z jarki ob straneh križišča, a samo polomljena meja in gosto grmičje za njo sta nudila še možnost za kako novo preiskavo.

»Oha!« je vzkliknil nakrat Mansus, se pripognil ter pobral nekaj s tal.

T. Ks. je najdeno vzel v roko.

Bila je revolverjska patrona. Da bi zaznamoval, kje jo je našel, je zasadił v zemljo svojo palico in iskal dalje, a brez uspeha.

Mislim, da ne najdeva nič drugega,« je rekel T. Ks., ko sta še kake pol ure iskala. Obstal je, podprl z roko brado, namrščil obraz in se zamislil.

»Mansus,« je rekel, »mislite si, da so bili tu trije — Lexman, oderuh in še neka tretja oseba. Mislite si, da se je ta tretja oseba iz nam neznanih vzrokov zanimala, kaj se bo zgodilo med onima dvema, in da ju je hotela skrita opazovati. Ali ni mogoče, da je ta, ko je napletel sestanek, tako jaz mislim, izbral to mesto prav zato, ker mu je ta meja nudila možnost, da bi izza nje opazoval, ne da bi ga onadva mogla videti?«

Mansus je trenutek pomislil.

»Prav tako bi mogel gledati izza katere koli druge meje, kjer bi ga še težje opazili,« je menil po dolgem presledku.

»Dobre možgane imate,« je rekel priznalno. »tudi jaz mislim tako. Zapomnite si, Mansus, da je bilo samo enkrat v našem življenju, ko sta bila T. Ks. Meredith in vi istega mnenja.«